

**ΟΜΙΛΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
κ. ΘΕΟΔΟΣΗ Α. ΤΣΙΟΛΑ, ΣΤΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ ΤΩΝ ΗΡΩΩΝ ΤΗΣ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΑΡΜΟΥ ΠΑΦΟΥ
ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ ΑΡΜΟΥ
ΚΥΡΙΑΚΗ 31.07.2016, ΩΡΑ 9.00**

Με ευλάβεια και βαθιά συγκίνηση τιμούμε σήμερα τους ήρωες της κοινότητας Άρμου. Ο Ιούλιος και ο Αύγουστος κάθε χρόνου είναι μήνες έντονης ιστορικής μνήμης, όπως και μήνες έντονης περίσκεψης και συλλογισμού, καθώς μνημονεύοντας τους νεκρούς μας που πρόσφεραν τον εαυτό τους θυσία στο βωμό της ελευθερίας, αναλογιζόμαστε και το δικό μας χρέος τιμής προς τους ήρωες, την ιστορία και την πατρίδα μας.

Σήμερα οι μνήμες μας δεν επιστρέφουν μόνο στις μαύρες ημέρες του 1974, όταν ο βάρβαρος Αττίλας επικαλέστηκε ως πρόσχημα το προδοτικό πραξικόπημα για να εισβάλει στην πατρίδα μας και να καταστρέψει.

Σήμερα οι μνήμες μας πάνε ακόμα πιο πίσω, πενήντα δυο χρόνια από σήμερα, στους μήνες της Τουρκοκυπριακής ανταρσίας και στο δράμα που έζησε η Τηλλυρία τον Αύγουστο του 1964.

Η νεοσύστατη τότε Εθνική Φρουρά και μαζί της πολλοί εθελοντές προσπάθησαν να εξουδετερώσουν τον ισχυρό θύλακα Κοκκίνων-Μανσούρας που είχε δημιουργηθεί, αποτελώντας ουσιαστικά προγεφύρωμα της Τουρκίας που της έδινε τη δυνατότητα να αποστέλλει απευθείας πολεμικό υλικό και άνδρες στο νησί.

Οι σχεδιασμοί του τουρκικού επεκτατισμού ήταν γνωστοί: υποκίνηση της τουρκοκυπριακής ανταρσίας, στρατιωτική επέμβαση και διχοτόμηση. Η επέμβαση της Εθνικής Φρουράς ήταν δίχως άλλο επιβεβλημένη. Ο κίνδυνος επέκτασης του προγεφυρώματος ήταν άμεσος, οι προκλήσεις συνεχείς, ενώ ετίθετο επιτακτικά και θέμα ασφάλειας των κατοίκων της περιοχής.

Η Τουρκία αντέδρασε με την πολεμική της αεροπορία να βομβαρδίζει ανελέητα ολόκληρη την περιοχή, από τον Ξερό μέχρι τον Πύργο. Οι απαγορευμένες διεθνώς βόμβες ναπάλμ έπεφταν για ένα τριήμερο πάνω στις κατοικημένες περιοχές, ακόμα και πάνω σε νοσοκομείο στον Παχύαμμο. Οι απώλειες ήταν μεγάλες, περισσότεροι από 50 ελληνοκύπριοι νεκροί και εκατοντάδες οι τραυματίες.

Η Άρμου πλήρωσε τότε το δικό της βαρύ τίμημα. Μεταξύ των νεκρών ήταν και οι ήρωες που μνημονεύουμε σήμερα, ο Ανδρέας Χαραλαμπίδης και ο Ανδρέας Χατζηθεοδωρή που έπεσαν μαχόμενοι γράφοντας με ανεξίτηλα γράμματα και το δικό τους όνομα στο Πάνθεον των Αθανάτων μας.

Ο Ανδρέας Χαραλαμπίδης γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Άρμου, τη σημαδιακή ημέρα της 28^{ης} Οκτωβρίου 1940. Ήταν το τρίτο παιδί του Δημήτρη Χαραλάμπους Χατζηθεοχάρη και της Κυριακούς Σοφόκλη Γερολαίμου, που έβαλαν σκοπό τους να μεγαλώσουν τα παιδιά τους με αυστηρές ελληνοχριστιανικές αρχές και προσπαθούσαν πάντα με το λόγο και το παράδειγμά τους να τα κάμουν να πορευτούν στο δρόμο του ελληνικού πνεύματος.

Από το δημοτικό σχολείο άρχισε να διαμορφώνει ξεχωριστό χαρακτήρα και να αναδεικνύει μια δυναμική προσωπικότητα, που τον έκανε να ηγείται των συνομήλικων του στο χωριό.

Το Σεπτέμβριο του 1952 συνεχίζει τη μόρφωσή του στο Ελληνικό Γυμνάσιο Πάφου και στο Ελληνικό Κολλέγιο Πάφου απ' όπου και αποφοιτά με βαθμό «άριστα».

Κατά τη διάρκεια των Γυμνασιακών του σπουδών, με την έναρξη του Απελευθερωτικού Αγώνα της ΕΟΚΑ, εντάσσεται από τους πρώτους στις ομάδες νεολαίας της Οργάνωσης ΑΝΕ και το 1958 δίνει τον όρκο του Αγωνιστή της ΕΟΚΑ, την οποία και υπηρετεί με πάθος και αφοσίωση, προσφέροντας στην πατρίδα αξιόλογες υπηρεσίες.

Το Σεπτέμβριο του 1959, μετά από επιτυχείς εξετάσεις, εισάγεται στη Παιδαγωγική Ακαδημία από την οποία και αποφοιτά το 1961, αφήνοντας στους καθηγητές και συμφοιτητές του τις καλύτερες εντυπώσεις. Στα δυο χρόνια των σπουδών του δεν έπαψε ποτέ να ενδιαφέρεται για την πρόοδο του χωριού του. Πρωτοστατεί στην ίδρυση και δραστηριοποίηση του ΘΟΙ και του ΕΔΜΑ.

Το 1963 τοποθετείται στο μικτό χωριό Ελεδιώ και όταν το Δεκέμβριο ξεσπούν οι δικοινοτικές ταραχές, οι Έλληνες κάτοικοι του χωριού θέλουν να φύγουν γιατί φοβούνται τους Τούρκους του γειτονικού χωριού Αζίλου που ήταν πολυπληθέστεροι και πάνοπλοι. Ο Αντρέας με λόγια και με έργα πείθει τους χωριανούς να παραμείνουν στο χωριό και ο ίδιος, αφού θωράκισε με σακούλες άμμου τους τοίχους του σχολείου, συνεχίζει να διδάσκει τα παιδιά, όντας έτοιμος σε κάθε στιγμή να υπερασπιστεί τους μαθητές του.

Τον Αύγουστο του 1964, όταν οι Τούρκοι προσπάθησαν να επεκτείνουν το θύλακα των Κοκκίνων, ο Αντρέας, σαν στρατιώτης του 83^{ου} λόχου, του 8^{ου} Τακτικού Συγκροτήματος, αναχωρεί για την Τυλληρία.

Ήταν Παρασκευή απόγευμα, 7 Αυγούστου 1964. Ο λόχος είναι έτοιμος και περιμένει διαταγές για επίθεση με στόχο τη διάλυση του θύλακα Κοκκίνων – Μασούρας. Στις 3 το απόγευμα δίνεται η διαταγή και η πορεία για τη λευτεριά και την αιωνιότητα αρχίζει. Τα πυρά που δέχεται ο λόχος είναι καταγιστικά και οι όλμοι πέφτουν ο ένας πίσω από τον άλλο σκορπίζοντας τα βλήματά τους σαν χαλάζι. Ένα τέτοιο βλήμα βρίσκει και το νεαρό δάσκαλο στον κρόταφο και τον αφήνει ανάσκελα με το όπλο στην αγκαλιά, μοιρασμένο κι αυτό από το κτύπημα, πιστός στον όρκο: «...ου κατασχύνω τα όπλα τα ιερά...».

Ο Ανδρέας Χατζηθεωρής, ένας προικισμένος με σωματικές και ψυχικές αρετές νέος, ήταν πρότυπο στην κοινότητα της Άρμου. Στο χώρο του αθλητισμού αναδείχθηκε άριστος δρομέας των μεσαίων αποστάσεων. Στο χώρο της κοινωνίας ταπεινός, ευγενικός, καλόκαρδος και καταδεκτικός με όλους. Και στο πεδίο της μάχης, ήρωας.

Παρά το νεαρό της ηλικίας του διέθετε ανεξάντλητα ψυχικά αποθέματα αισιοδοξίας, αντοχής, αυτοκυριαρχίας, θάρρους και αυτοπεποίθησης. Τολμηρός εκ φύσεως αντιμετώπιζε με θάρρος τις δυσκολίες της ζωής, που νωρίς του ατσάλωσαν το σώμα και τη ψυχή.

Αναποκρινόμενος στο πρόσταγμα της πατρίδας, εντάχθηκε επίσης στον 83^ο Λόχο Πάφου και βρέθηκε στην πρώτη γραμμή, όταν τα ελληνικά χωριά της Τηλλυρίας απειλούνταν. Δέχτηκε αμέσως το βάπτισμα του πυρός.

Η διαταγή ήταν να καταληφθεί το ύψωμα, αλλά εκεί, πλάι στο δάσκαλο ήρωα Ανδρέα Χαραλαμπίδη, δέχτηκε στο στήθος το βλήμα του όλμου. Και πέρασε στο Πάνθεον των Ηρώων υπηρετώντας την αρχή, «εις οιωνός άριστος, αμύνεσθαι περὶ πάτρης».

Ακριβώς πάνω στα ίδια αχνάρια της αγάπης και του χρέους προς την πατρίδα κινήθηκαν και οι δυο ήρωες μας. Τα ίδια πιστεύω, οι ίδιες σκέψεις, ίδιες ανησυχίες. Μαζί εκπαιδεύτηκαν, στους ίδιους τόπους περπάτησαν, στον ίδιο τόπο πολέμησαν, για τα ίδια ιδανικά θυσιάστηκαν. Βγαλμένοι και οι δύο από τα σπλάχνα του αξιοθαύμαστου μαχόμενου λαού μας, αναδεικνύονται αγωνιστές και μάρτυρες των εθνικών μας αγώνων και καταλείπουν μνήμη αγαθή σε μας και στις επερχόμενες γενιές.

Συμπατριώτες, Συμπατριώτισσες,

Ο Κυπριακός Ελληνισμός αγωνίζεται ακόμα για να διασφαλίσει την επιβίωση του στη γη των πατέρων του. Παρά τα ψηφίσματα και τις αποφάσεις των Ηνωμένων Εθνών και των άλλων διεθνών οργανισμών, η Κύπρος συνεχίζει να βιώνει τις συνέπειες της τουρκικής επιθετικότητας και να αγωνίζεται για τον τερματισμό της κατοχής και του εποίκισμού και τη διασφάλιση των δικαιωμάτων και των βασικών ελευθεριών των πολιτών της.

Σίγουρα η λύση που επιδιώκουμε μέσα από τις διεξαγόμενες συνομιλίες θα είναι προϊόν συμβιβασμού ώστε να αντιμετωπίσουμε και τον εφιάλτη της πλήρους τουρκοποίησης του βόρειου τμήματος της πατρίδας μας. Αλλά συμβιβασμού που να προνοεί απαραίτητως ότι η λύση θα πρέπει να συνάδει με το διεθνές δίκαιο, τις ευρωπαϊκές αρχές και αξίες και το κοινοτικό δίκαιο. Και ακόμη ότι θα πρέπει να υπάρχει μία και μόνη κυριαρχία, μια και μόνη διεθνή προσωπικότητα, μια και μόνη ιθαγένεια.

Η λύση θα πρέπει να ακυρώνει τα κατοχικά δεδομένα, να ανατρέπει τη διαίρεση και να επιτρέπει στους Κυπρίους πολίτες, να συμβιώσουν σε μια κοινή ευημερούσα πατρίδα, υπό καθεστώς ισονομίας και ισοπολιτείας. Λύση που να δημιουργεί ένα σύγχρονο ευρωπαϊκό κράτος μέσα από τη διαφύλαξη της λειτουργικότητας, της βιωσιμότητας και σταθερότητας.

Είναι αδιανόγη μια λύση με τουρκικές εγγυήσεις για ένα κράτος – μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και εξίσου αδιανόγη είναι να παραμένουν εδάφη μας υπό κατοχή και να παραγνωρίζονται τα δικαιώματα των εκτοπισμένων με τη βία συμπατριωτών μας.

Οι τελευταίες εξελίξεις στην Τουρκία δικαιώνουν πλήρως τις θέσεις μας ότι η μόνη ασφαλής λύση για την Κύπρο είναι αυτή που θα προβλέπει την αποχώρηση του Τουρκικού στρατού και την άρση των εγγυήσεων. Σε κάθε περίπτωση, η Τουρκία δεν πρέπει και δεν μπορεί να έχει ρόλο στην Κύπρο μετά τη λύση.

Αλλά και εμείς, αναγνωρίζοντας ότι διαπράξαμε λάθη στην πορεία μας θα πρέπει με ρεαλισμό και ορθοφροσύνη να απορρίψουμε ό,τι είναι αναχρονιστικό και επιζήμιο και να κάνουμε πυξίδα μας ό,τι είναι ωφελιμότερο και πιο χρήσιμο για την πορεία μας μπροστά. Μια πορεία με βασικά στοιχεία, όχι τις προσωπικές εμπάθειες και έριδες, αλλά την προσήλωση μας στα κύρια και τα σημαντικά που μας ενώνουν και τα οποία μόνιμα μας καλούν σε μια πορεία εθνικής συναίνεσης και συνεννόησης χωρίς τις τραυματικές εμπειρίες του παρελθόντος.

Τιμώντας σήμερα τους ήρωες της Άρμου Ανδρέα Χαραλαμπίδη και Ανδρέα Χατζηθεοδωρή καταθέτουμε τον απέραντο σεβασμό και την εκτίμηση μας προς τις οικογένειες τους. Μαζί τους συγχαίρουμε το Κοινοτικό Συμβούλιο της Άρμου για τη διοργάνωση και φέτος του μνημόσυνου των δυο ηρώων της, στη μνήμη των οποίων καταθέτουμε δάφνινα στεφάνια δόξας και ευγνωμοσύνης με την ευχή να μπορέσουμε σύντομα να δικαιώσουμε τη θυσία τους παραδίδοντας στις επόμενες γενιές μια Κύπρο ελεύθερη, ασφαλή και ευημερούσα.